

Előfizetési árak.
 Egyszerre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árák szerint.
 A lap megjelenik minden ocs-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kézírtok vissza nem adatnak.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények az előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PEST MEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás és a nagy Galeotto.

Felhívás!

Özv. Pálffy Pálné grófnő kezdeményezésére és elnöklése alatt f. évi június hó 4-én megalakult az Ujpest-Rákospalotai „Szent Erzsébet” jótékonyági egyesület.

Az egyesület célja a felebaráti szeretet és könyörületeség gyakorlására Ujpest és R.-Palota nemesszívű hölgyeit egy szervezett, célirányosan működő testületben egyesíteni, a jótékonyág szolgálatában szétforgácsolt társadalmi tevékenységet egyesíteni, közös irányban fejleszteni.

A nyomor ezer alakban hívja fel a könyörületeség figyelmét, az enyhítésére szolgáló eszközök korlátoltak.

Néhol az idejében alkalmazott segély a végrőlástól, esetleg a büntől menthet meg egész családot, másutt a helytelenül gyakorolt jótékonyág dologkerülésre, gondtalan henyelésre esábit.

Az egyesület kitűzött célja felkeresni a nyomort ott, ahol a legégetőbb, segíteni azzal, ami a legsürgősebb és ellenőrizni azt, hogy a könyörületes adománya méltatlan kezébe ne kerüljön.

Segíteni lehet néha egy barátságos szóval, egy önzetlen jó tanáccsal és számtalan nélkülözhető csekélységgel, amely reánk nézve értéktelennek látszik, de mások szemében talán nagy értéket képvisel.

Sok könyvet lehet felszárítani egy kis jó indulattal, némi ügybuzgalommal. Minden amivel bírnak Isten ajándéka, adjunk a feleslegből azoknak, kiknek mi sem jutott, mert amit a legszegényebbeknek adunk, azt Istennek adjuk.

Bizalommal fordulunk Ujpest és R.-Palota jószívű hölgyeihez, hogy zászlónk alatt tömörülve együttesen fognak működni a legnemesebb cél szolgálatában.

A csekély évi tagsági-díj lehetővé teszi mindenkinek a hozzájárulást.

Rendes tag lehet minden kath. vallású nő, aki 40 fillér havi díjnak 3 évi fizetésére kötelezi magát.

Pártoló tag lehet valláskülönbőség nélkül mindenki, aki az egyesület céljaihoz tetszés szerinti összeggel hozzájárul.

Alapító tag az a kath. vallású nő, aki egyszer s mindenkorra legalább 200 korona alapítványi tőkével járul az egyesület megalapításához.

Szíves jelentkezések az egyesület titkári hivatalához Boeckay-utca 1-ső szám alá (Munkásnő védőegyesület) intézendők, ahol gyűjtő-ívek és esetleges felvilágosítások állnak az érdeklődők rendelkezésére minden esütörtökön d: u. 5 óráig kezdve.

Ujpest, 1902. június 15-én.

Rejtő Sándorné
 alelnök.

Gömörő Oszkárné
 alelnök.

A fenti felhívás mélyen tisztelt aláírói bizonyára azt fogják kérdezni, mi jogon közöltük mi lapunk élén a közlésre nem szánt és szerkesztőségünkbe nem küldött felhívást?

A nyilvánosság és védelem jogánál fogva!

A helyi sajtónak azon organumai ugyanis, amelyek évtizedek óta figyelemmel kísérik és ismerik községünk fejlődését és társadalmi életét, hosszú évek tapasztalataiból tudják, mily sokat köszönhet Ujpest azon szép egyetértésnek, mely a különböző vallásfelekezetek között a legújabb időkig uralkodott: midőn a „Szent-Erzsébet” jótékonyági egyesület megalakulásáról hírt ad-

tak, a cél helyeslése mellett kifogásolták azt, hogy a „Szent-Erzsébet” megalakító még a keresztény felekezetek között is különbséget tesznek s az elnökségből, tisztikarból, választmányból még a református s ágost. hitvallású evangélikus keresztényeket is kizárják.

Erre az „Ujpesti Közlöny” f. hó 20. számában megjelent „A nagy Galeotto” című vezető cikkben *Ignolus*, aki nem annyira ismeretlen, mint a hogy ő gondolja, egy durva kirohanást intéz azok ellen, kik a „Szent Erzsébet” jótékonyági egyesület exclusivitását s a római katolikus felekezeten kívül minden más felekezet kizárását kifogásolni merték, és azt mondja, hogy az „ezernyelvű Galeotto hadat üzen mindennek, ami a társulás eszméjével összefüggésben áll” hogy „gunyos, roszakaratú” hírekkel, „koholt rágalomokkal, a felekezeti kérdés kétélű fegyverével” megakadályozza az „egymáshoz közlekedést, a közös eszme szolgálatában testvérisülést.”

E durva vádakkal szemben kötelességünknek tartottuk a „Szent-Erzsébet” jótékonyági egyesület felhívását megszerezni és a közönségnek bemutatni.

Ebből a felhívásból meggyőződhetik a nagy közönség, hogy mi „olcsó piaci pletykával” nem élünk, „hazug rágalommal” a „Szent-Erzsébet” egyesületet nem illettük, a „felekezeti kérdés kétélű fegyverét” nem használtuk, mert hiszen világosan ott áll a felhívásban, hogy az egyesületnek *rendes és alapító*

Hattyudal.

Ita: *Gellio Benvenuto Coronaro.*

Azon a napon, ugy emlékszem, mintha ma lett volna, egy katona jött el hozzánk. Engem keresett.

— Ön Gellio ur? — kérdezte újra, amikor odamentem hozzá.

— Igen. Miért?

— Levelet kell átadnom önnek de csakis önnek. A bátyjától, tette hozzá mintegy magyarázatképp és az ujja hajtókájából elővett egy összegyűrt papírlapot.

Sietve szétbontottam azt és halotthalvány lettem, amikor elolvastam a reszkető kézzel gyöngén és futólag odavetett sorokat.

Megyek, így szóltam. Két percz múlva ott leszek.

— Mit akar ez az ember tőled? — kérdezte anyám s csak nehezen rejtethető aggodalommal nézett rám.

— Semmit anyám. Csak el kell mennem egy perczre. Hidd el, hogy semmi.

— Gellio, így szólt, ne titkolj semmit, mondj meg mindent. Ez az ember — Antonio miatt jött.

— De nem, hová gondolsz? Mit akarhat Antonio tőlem!

— Én... én nem tudom. De ha ez az ember tőle jött, ha Antonio hívat, ha valami baja történt, akkor mond meg nekem, Gellio; mert tőlem, tőlem semmit sem szabad eltitkolnod.

— Nem, anyám, semmi, igazán semmi,

biztosítlak. — S hogy ne kelljen tovább is hazudnom, kísiettem a szobából.

— Gaetano, sugtam a bátyámnak, aki egy hangjegyfűzet felé hajolva ült az íróasztalánál, Antonio halálán van. Hivatott. Tartsd itthon anyánkat, érted, nekem hozzá kell mennem.

Gaetano úgy nézett rám, mint akinek nincs helyén az esze.

— Antonio...? — kérdezte mintha nehéz álomból ébredne.

— Haldoklik, feleltem.

— Lehetetlen!

— Vérhányás, forszírozott gyaloglás, ime... olvassd magad... és odanyújtottam neki a papírlapot, amelyre rámeresztette a szemét.

— Oda kell sietnünk! — szólt aztán s keresni kezdte kalapját.

— Nem, magam megyek. Anyánknak ne árulj el semmit. Neki sejteni sem szabad. Isten veled!

Két perczel később már ott voltam a nagy katonai kórház folyósóján. Megborzadtam, a mikor a sötét keresztfolyósón végigmentem, amelyben tompán és félelmesen visszhangzottak a lépteim.

Az egyik ajtón, fehérrel feketén, mint egy halotti táblán, az „Iroda” szó állott.

Beléptem.

— Antonio Coronarot keresem.

Az őrmester megnézte a könyvet, lassan lapozgatott benne és végre egy örökkévalóságnak tetsző idő után, szólt: Antonio Coronaro, hetes szoba második emelet balra.

Felsiettem a lépcsőn, eligazodni igyekeztem és amikor az ajtó előtt álltam különös gyöngesség fogott el, a haláltól való félelem, amelytől csak ez az ajtó választott

el. De hamar erőt vettem magamon és beléptem.

Fojtó patikaszag esapott meg. Tétova tekintetem végigsiklott az ágyak során a melyek mindenikében halvány lesorvadt alak feküdt.

De hol van a bátyám, Antonio?

— Itt vagy? — suttogta és nehezen, kísértetiesen, önmagának árnyaként emelkedett fel.

— Oh, Antonio, Antonio, kiáltottam mert többet nem bírtam mondani.

Ó a kezemet ezirógatta.

— Szép, hogy eljöttél, így szólt; mindjárt oly sokkal jobban érzem magam; oly sok egészség árad belőled, Gellio. De ugy-e, anyánk semmiről sem tud?

— Nem, Antonio.

— Ne is szólj neki, érted, tartsd távol, amíg mindennek vége.

— Igen, felelte komoly megadással teli, szívet marcangoló mosolylyal, — amíg meggyógyulok. Aztán újra mosolygott, de most mintha a boldogság sugara vonult volna végig az arcán, aztán visszacólt a párnáira.

Igy feküdt itt halaványan, lehunytt szemekkel és félig nyitott szájjal, mintha boldogan álmodnék.

Én ott álltam s néztem őt.

Hirtelen megmozdult az ajka.

— Ott, ott, ott van... suttogta és vágyva nyújtotta ki karjait; aztán felnyitotta a szemét. Add, add ide, erősen meg kell fognom, add ide.

— Kit? — kérdeztem ijedten s lahajoltam hozzá.

— A hegedümet add ide, különben elfelejttem ezt a dalt. Neked hagyom. Gellio, ez

tagja csak katolikus vallású nő lehet, míg más vallásbeliek csak pártolótagok lehetnek, ami más szóval annyit jelent, hogy a református és ágost. ev. nők pénzét kegyesen elfogadja a keresztény egyesület, de az egyesület vezetőségéből, a felebaráti szeretet s könyörületeség irányításából kizárja őket.

Nos Ignótus ur, ki az allattomos, meg nem engedett eszközökkel dolgozó egyed? Ki akarja „kísérleti nyulnak felhasználni a nagy közönséget?” Ki akarja „a felekezeti béke feláldozásával is, az egymáshoz közeledést, a közös eszme szolgálatában testvériesülést megakadályozni”?

Az ezernyelvű Nagy Galeotto semmi esetre sem, de igenis azok, a kik „a felebaráti szeretet és könyörületeség gyakorlására társadalmi különbség nélkül szövetkeznek” s a kereszt jelét lobogtatva, mégis kizárják a kereszténység két nagy felekezetének a jótékony nőit.

Ez a kizárás nem „ifju hajtás” hanem valóban „régí hagyomány”, amely tényleg ellenkezik „a korszellem ellentmondást nem tűrő parancsszavával.”

Ez a kizárás rejti magában a „titokteljes baktériumokat.” Itt rejlenek azok „a paraziták”, a melyek „kitartóan rágódnak Ujpest község társadalmi fejlődésének életgyökerén.”

Igaza van Ignótusnak.

„Még az Urnak oltárát is
Bepiszkitják verebek,
És a fényes holdvilágot
Megugatják az ebek.
De az oltár, oltár marad
És fényes a holdvilág...”

csak hogy az Ur oltárát piszkoló verebek s a holdvilágot ugató ebek nem az ezernyelvű Galeotto táborában, hanem ott rejtőznek, a hol az Ignótus által irt cikik sugalmaztatott.

Mi tiszteljük a keresztény oltárt, térdet hajtunk előtte, helyesljük a „Szent-Erzsébet” jótékonyági egyesület célját s éppen azért, azt kívánjuk, hogy egyetlen keresztény felekezetet se zárjon ki kebeléből, vagy pedig ne ne-

minden, a mit adhatok. Add ide a hegedűt, Gellio, add ide.

— Hol van, Antonio? Hiszen nincsen itt.

— De igen, amott... a holmim közt... mindig velem van add ide.

Kerestem a kiesiny szekrényben, amely ott állott az ágy fejénél és csakugyan megeltem a hegedűt. Habozva vettem ki a tokjából.

— Igazán akarod? kérdeztem.

De ő csak a fejével bólintott, aztán elvette a hangszer, valóságos rajongással végigcizogatta a tekintetével, aztán felült az ágyában. És aztán — aztán oly jelenet következett, oly megrázó, a melyet nem értem soha, s a melyet nem fogok elérni ezután sem.

Az első hang reszketve visszhangzott a helyiségben, aztán egyik hang a másikhoz sorakozott, míg dallamává lett, oly megkapóan oly megrázóan, hogy a könyvek végigperegtek arcomon. Mintha egész halálsejtelmé szólt volna belőle egy fiatal szívnek; mintha felkiáltása volna a léleknek, a mely lassankint megválna a halandó testtől és lemond mindenről, a mit reménynek, örömmek, földi szerelemnek neveznek. Mintha a halál himnusza lett volna, a mely lelkünket megszabadítja minden salaktól és felemeli azt a mennyei örömhöz.

És a betegek köröskörül felültek ágyaikban és beteg társukra bámultak, a ki ily esudásan játszott és modern Orpheusként, elvarázsolta valamennyiüket, mintha zenéjének hangjai mellett megfeledeztek volna minden szenvedésükről.

És az ajtóban megjelentek az ápolók, ide tudultak a többi szobák betegei és hallgatták a esudás dallamot; bejött halkan az orvos is, elkerülve minden legkisebb neszt,

vezze magát az egyesület kereszténynek, ne reflektáljon minden valláskülömbőség nélküli összegekre, hanem jelentse ki nyíltan, hogy tisztán római katolikus egyesület s meglehet győződve róla, hogy az az ezernyelvű Galeotto, emberbaráti működésében éppen oly készséggel fogja ez esetben is támogatni a „Szent Erzsébet” együletet, mint a hogy az ujpesti izraelita nőegyletet támogatja.

Ez a kívánság szabadelvű hazánkban, és a vallási türelmességnek, felekezeti egyetértésnek eddig minta községében: Ujpesten, jogos és méltányos kívánság!

Brankovics György.

Ujpest és a „BUR” vasut.

Nem tudjuk, hogy a „BUR” vasut vezetőségében van-e tót ember, de azt az eljárást, amelyet ez a vezetőség Ujpest községgel szemben követ, csak azzal a közmondással lehet jellemezni: „Adj a tótnak szálást: kiver a házadból!”

A „BUR” vasut ugyanis azt hiszi, hogy Ujpest községe csak az ő kedvéért létezik s hogy az ő érdekei mindennél, tehát a község érdekeinél is előbbre valók.

Állításunkat a következő tények igazolják:

A Károlyi-utca kövezése, dacára annak, hogy az egész kőanyag és munkaerő rendelkezésre áll, keresztül nem vihető azért, mert a „BUR” vasut nem hajlandó sineit a végleges lejtésbe helyezni és azokat vezetősinnel ellátni. Már pedig vezetősinek nélkül jól kövezni nem lehet, mert a sinek között a burkolatnak hiányzik a kellő támasza.

Ujpest község Előljárósága már háromszor felszólította a „BUR” vasutat, hogy a területátengedési szerződésben gyökerező ezen kötelezettségeit minél előbb teljesítse; a „BUR” vasut azonban a község hivatalos átirataira rá sem hederít: a felszólításokat nem veszi komolyan s üres kifogásokkal, a közérdek nagy kárára mindent elodáz. Ujpest községe pedig e miatt kénytelen a kincstárnak, a kövezéshez szükséges anyagért

mintha ő sem akarna elveszíteni a hangokból egyetlen egyet sem.

Ekkor hangosan könyörögve, kiabálva, megszólalt egy hang:

— Engedjenek, ereszsenek be hozzám, látnom kell őt! és egy asszony keresztül tört és berohant... az anyám volt!

— Antonio! így kiáltott és ráborult.

Egy harsány hang, zörgés hallatszott — elpattantak a hegedű hurjai...

— Anyám, anyám! és egymás karjába borultak. Aztán hirtelen kiszabadította magát anyám karjaiból és az aggodalomtól eltorzult arccal eltolta magától; rövid halálos göres látszott az arcában és hirtelen vérsugár tört ki a száján.

— A... nyám... a... hegedű, hangzott el még egyszer az ajkairól és hátra dőlt. Az orvos oda lépett a beteghez.

De az anyám vadul és fenyegetően felszókált.

— Vissza! kiáltott és eltolta az orvost. ... Vissza, gyilkosok, mert maguk, maguk ölték meg!

Szeméből könnyvizek hullt, megmozgott, a keze támaszt keresett és eszméletlenül dőlt a fia holtteste mellé...

Sok év telt el azóta. De a bátyám örökét híven megörökítem. A szívemben még élnek a dalok, a melyeket akkor hallottam tőle; hattyudalának minden hangjegye ott rezg a lelkemben és a fiókomban van egy füzet e felirással: „Halálsejtetem”. De e zene nem az én művem, bár a hangjegyeket én irtam is le. A dallam az, amelyet bátyám a halálos ágyán eljátszott és ha bánat nehezedik a lelkemre, ez a dall száll fel bennem vigasztalóan, mert mintha e dal mellett elveszne minden szenvedés...

fekbért fizetni s a kövezés vállalkozójának az emberei kénytelenek tétlenül állani.

A dolog így állván, a község Előljárósága, kötelességének tudatában, a község szerződési jogaira támaszkodva, kénytelen volt a kereskedelemügyi miniszternél panaszt emelni, kérve a minisztert, hogy a „BUR” vasut társaságot kötelességeinek azonnali teljesítésére szorítsa rá.

Ezzel kapcsolatosan még a következő sérelmek is bejelentettek a kereskedelmi miniszternek:

1. Az István-utcai nem modern szerkezetű sineket, sülyedése folytán a „BUR” vasut társaságnak minduntalan javíthatni kell, aminek következtében mindannyiszor a keramit burkolat felbontása is szükségessé válik. Tekintettel pedig arra, hogy a burkolatért, az azt készítő vállalkozó 20 évig jót állt, a pályatest javítása után a keramit téglák elhelyezését csak is a jótálló vállalkozó eszközölheti. A „BUR” vasut tehát mindannyiszor, amikor ilyen sinjavítás szükségessé válik, a községet keresi meg, hogy a burkolat helyreállítását, a „BUR” vasut társaság költségére, a vállalkozónál rendelje meg. Így volt ez a múlt évben is, amidőn ennek folytán a keramitburkolat vállalkozója egy igen tekintélyes összegű számlát nyújtott be a községhez. Az Előljáróság, amely csak a közvetítő szerepét játszotta, a kifizetés végett a számlát áttette a „BUR” vasut társasághoz, amely azonban nem fizetett s miután a megrendelést a község tette, a vállalkozó a községet bepörölte, úgy, hogy ez kénytelen volt a nem fizető „BUR” vasut helyett, közel 6000 koronát, bírói ítélet alapján, a vállalkozónak lefizetni.

Hogy a község ezen pénzhez mikor jut, az a jövő titka, de az nem titok, hogy ez a 6000 K. a község pénztárából hiányzik s hogy ezt az összeget nem lehet azon ezélra fordítani, a melyre az adózó polgárok által befizettetett.

Ez úgy hisszük, eléggé jellemzi a „BUR” vasut eljárását.

2. A másik sérelem régebbi keletű. A terület átengedési szerződés 78. §-a értelmében, az esetben, ha a község az utcáját közvetíti, köteles a „BUR” vasut a sinek közötti részt, nemkülömben a sinektől jobbra-balra 50 ctmnyire a saját költségén köveztetni. Mikor a község az Árpád-utat kikövezte, akkor a „BUR” vasut az őt kötelező kövezés teljesítésével Ujpest községet bizta meg. Mikor azonban Ujpest község, az ennek folytán felmerült s több mint 20,000 koronát kitevő számláját benyújtotta s a BUR vasutat a fizetésre felhívta, a fizetést a „BUR” vasut, álokokra támaszkodva, akkor is megtagadta.

Ismét egy olyan összeg, a melynek hiánya a község háztartását károsan befolyásolja.

3. Mikor a „Budapest-vidéki” vasuttal, az Árpád-ut és István-ut keresztezésénél, a peage-forgalom létesítése céljából a sinösszeköttetést létesítette, dacára az előljáróság előzetes tiltakozásának, az újra kövezésnél, a sinek között és a sinektől jobbra-balra a burkolatot, a megállapított lejtésnél 5—6 ctmrel mélyebbre helyezte el azért, hogy vezetősinek hiányában, a miket lefektetni nem akart, kocsijait a kövezet széle ne rongálja.

A „BUR” vasut önzése ebből is eléggé kilátszik, mert a „BUR” vasut nem törődik azzal, hogy a sineknek 4—5 ctmrel való kiállása, az ország ezen legnagyobb forgalmi útján, a nagyközönség kocsiközlekedését nemcsak akadályozza, hanem a magántulajdont képező kocsikat és fogatokat tönkre is teszi.

Z.

Tudomásunk szerint a község előjárósága mindezeket a kereskedelemügyi miniszternél, személyes közbenjárással panasztárgyává tette és sürgős intézkedést kért ezen panaszok orvoslására és a többek közt arra is, hogy a miniszter tegye ezeket vizsgálat tárgyává és a „BUR” vasut társaságot szorítsa a vezető-síneknek az Árpádon is való lefektetésére s a községgel szemben fenálló tartozásának a megfizetésére.

A nagy közönség szempontjából *csakis eltelni lehet* a „BUR” vasut önző eljárását, mert akkor, a midőn egy közkereseti társaság a nagy közönség filléreiből hasznot remél és hasznot huz, amikor a számos iparvágányok lefektetésével a jövedelmeit gyarapítja, kell hogy figyelembe vegye e neki hasznot és jövedelmet nyújtó község és nagy közönség érdekeit is.

A tisztelt „BUR” vasut ne állítsa magát ez utóbbiak érdekével szembe s ne higgye azt, hogy a község és közönség kizsákmányolására privilégiummal bír és hogy a község utzái csak azért léteznek, hogy ő azokon a síneit lefektethesse s a teher- és személyszállító kocsijait a saját hasznára végig robogtathassa.

Reméljük, hogy a kereskedelmi miniszter ki fogja a „BUR” vasutat tanítani arra, hogy neki a községgel, mely a fizetéseket helyette eszközli, és a nagyközönségnek egyéb közlekedési eszközeivel igen is törődni kell s a szerződésben megállapított kötelezettségeinek eleget tenni minden körülmények között tartozik.

A helyi ipar támogatása.

Ma, mikor az egész országban a honi ipar támogatását hirdetjük és jogosan követeljük, nem jut eszünkbe, hogy első sorban a *helyi ipart*, mely legközelebb áll hozzánk és legközelebről érdekel bennünket, kötelességünk támogatni. Egyetlen iparterméknél se kérdezzük azt, hogy itthon készült-e, avagy idegenből jött? Nem kutatjuk magyar iparos, magyar munkás készítette-e, avagy külföldit gazdagítunk-e pénzünkkel. Ennek következtében háttérbe szorítjuk a hazait s megnehezítjük, csaknem lehetetlenné tesszük a helyi iparosnak, a helyi termelőnek, helyi munkásnak, a ki itt adózik, itt fogyaszt és a helyi forgalmat gyarapítja, — a megélhetését.

Pedig ez nemesak hazafiatlan eszelekedet, hanem ellenkezik azon emberbaráti és polgártársi szeretettel is, melylyel, mintegy községben élők, egymás iránt viseltetni tartozunk.

A fogyasztási cikkek beszerzésénél még éppen felületesen s mondhatnók bűnös közönnyel járunk el akkor, amidőn mindenféle hamisított és ezáltal az egészségnak ártalmas élelmi- és élvezeti cikket fogyasztunk, anélkül, hogy kutatók honnét csempészték azt be ide a lelketlen kufárok, kik vagyunk gyarapítása céljából képesek mérges anyagokkal hamisított portékájukkal embertársaik egészségét megrontani.

Helybeli termelő a hamisítást csak ritka esetben kockáztatja, mert ellenőrzés alatt áll s üzletét, jó hírnevét időleges haszonért józan ésszel nem teszi tönkre; a hamisított élvezeti cikkek tehát csak idegen helyről jöhetnek és jönnek is ide, mert ezek szabadon, minden kockáztatás nélkül üzérkedhetnek azokkal.

Ilyen, ez idő szerint legkeresettebb élvezeti cikk a többi között a *szódavíz*. Ez, ha nem állítatik elő tisztán, lelkiismeretes és orvosilag vegyelemzett tiszta vízből, a legveszedelmesebb gyomorbajokat és egyéb betegségeket idézheti elő. A szódavíz fo-

gyasztásánál tehát a legóvatosabb körültekintéssel kellene élnünk.

A szódavízgyártás, ha tiszta és a célnak megfelelő üdítőitalt akarunk előállítani, nagy anyagi befektetést igényel és mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy a szódavízgyártók a mai pénztelen világban is gombamódra teremnek s gyártmányukat a leghangzatosabb nevek alatt bocsájtják forgalomba.

Miként lehet ezt megmagyarázni? Csak úgy, hogy a legtöbb szódavízgyártó a legtöbb esetben például, — hogy csak egyet mondjunk, — közönséges kút vízből vagy Duna vízből állítja elő a szódavizet s nem költenek olyan költséges kút furására, a melyből bacillus-mentes vizet lehet nyerni. Így azután természetesen, hogy a szódavízgyártás könnyű dolog, de ennek kárát a fogyasztó közönség vallja.

Szódavíz tekintetében mi upestiek szerencsés viszonyok között élünk. A helybeli szódavízgyárosok az egyesülés által ugyanis olyan helyzetbe jutottak, hogy képesek valának 40 ezer korona költséggel egy olyan kutat furatni, melynek vizét az orvosi vegyelemzés a legjobbnak minősítette, s amely viznek párjával a budapesti szódavízgyárosok sem dicselkedhetnek. Hogy ehhez a legjobb minőségű vízhez az upesti egyesült szódavízgyárosok a legtisztább anyagot használják: azt szintén orvosi vegyelemzés igazolta, így tehát ennek a gyárnak a vizét bátran fogyaszthatjuk, mert míg egyrészt minden káros anyagtól ment, addig más részről *államio felügyelet alatt szakértők által állítatik elő*.

És dacára annak sok helyen, számos vendéglőben és kereskedésben mégis olyan idecsempészett szódavizet találunk és kapunk, a mely ellenőrizetlenül kerül forgalomba. Tehát nem lehet tudni milyen káros anyagból és egészségtelen vízből lett előállítva.

Az ilyen becsempészett, idegen, káros szódavíznek a fogyasztása olyan gondatlanság, a mely nemesak pénzünkbe, hanem egészségünkbe is kerül, a melyből a helyi forgalom egy fillért sem nyer, a helybeli ember egy fillért sem keresett.

Az *idegen gyártmányt* első sorban a kereskedőknek, szatócsoknak és koresmárosoknak kell *visszaütasítani*, másodsorban a fogyasztó közönségnek kell a tiszta, jómiségi egészséges *helybeli gyártmányt követelni*. Végül pedig a közegészségügyi hatóságnak, a rendőrségnek, a járás főszolgabirójának kötelessége a szódavízzel gyakorolt visszaéléseket megakadályozni, az Ujpestre csempészett szódavizeket a legszigorubb vizsgálat alá venni s a szódavíz ezim alatt ide beherezolt mindenféle ártalmas kotyvalékot innen kiltítani.

A panasz, *hogy a szódavíz büdös, hogy a szájban utóze van, hogy göcsöket, hasmenést okoz, általános*.

Ezen általános panasszal szemben mi nem tehetünk mást, minthogy a hatóság figyelmét felhívjuk a panaszokra, a fogyasztó közönségnek pedig azt tanácsoljuk, hogy ne fogadjon el idegen szódavizet, ne higgyen a nagyhangzása elnevezésnek, hanem *kérjen, követeljen*, mindenütt *helyben gyártott szódavizet*, a melyről tudjuk, hogy tiszta és egészséges.

Ennyit megkövetel tőlünk úgy a helyi ipar támogatása, mint a saját egészségünk.

H I R E K.

— **Megbízás és kinevezés.** A földművelésügyi miniszter a törvényhatósági kir. állatorvosi teendőkkkel dr. Szakall Ferencz kir. állatorvost bizta meg ideiglenesen. Bajusz Árpád állatorvosi főisk. tanársegédet pedig

m. kir. állatorvossá kinevezte s szolgálat-tételre a törvényhatósági állomáshoz osztotta be.

— **A váci püspök:** gróf Csáky Károly. Emánuel f. hó 18-án Rákos-Szent-Mihályon időzött s részletesen megnézte a templom építkezést.

— **A váci püspök a magyar nyelv érdekében.** Csáky Károly gróf váci püspök, felhívást bocsátott ki egyházmegyéje papságához, a melyben meghagyja, hogy az idegenajku községek iskoláiban a magyar nyelvet hatásosabban tanítsák. A püspök rendelete szerint már az első elemi osztályban kell a tanulókat annyira megtanítani a magyar nyelvre, hogy teljesen értsék, úgy hogy azután a második osztálytól kezdve csupán a magyar legyen a tanítás nyelve.

— **Hivatalpalota.** A „Társadalmi Lapok” legutóbbi számában azzal kapcsolatosan, hogy a pósta- és távirtda-hivatali jelenlegi helyiségei ellen sok az alapos panasz, azt indítványozza, hogy az István-téren emeltessék az áll. hivatalok elhelyezésére egy hivatalpalota. Az eszme, szerintünk ilyen alakban kivihetetlen, mert a kir. járásbiróságnak 10 évre szóló szerződése van a községgel; a rendőrség most kötött szerződést 3. évre; Szolgabiróságot soha sem kapunk, az adóhivatal pedig ugyancsak a jövő zenéje. Maradna tehát a pósta- és távirtda-hivatal, amely szintén szerződés szerint van a Petőfi-utczában elhelyezve. Ha a pósta- és távirtda-hivatal jelenlegi helyisége tényleg nem felel meg az igényeknek, arra van mód s alkalom, hogy olyan helyre vitessék át, ahol nagy forgalmi ponton, villamos vasut megállónál s úgy lehet elhelyezve, hogy mindenki által jó és rossz időben megközelíthető, elégtágas, széles és világos leendő s nem leszenitencia az abban való tartózkodás. Úgy tudjuk, hogy a pósta- és távirtda-hivatal lakbérleti szerződése 1897. augusztus hó 1-én kötött 10 évre, hogy a bérösszege 2370 K és 40 K a házmeisteri díj, és hogy a szerződés szerint a bérhelyiségek f. é. november hó 1-től 15-ig felmondhatók. Felhívjuk tehát az illetékes körök figyelmét arra, hogy keressen a mostaninál alkalmasabb helyiséget, talál itt a központban eleget; vagy pedig az évenként fizetendő bérösszeg ammortizálásával építsen egy modern pósta- és távirtdaépületet, ha pedig ennek komoly akadálya volna, akkor nézetünk szerint *bérelje ki az Uj község ház földszintjén lévő vendéglői helyiségeket*, amelyek minden igénynek megfelelnek tágasak, magasak, könnyen megközelíthetők, s a melyekért a bérösszeg sem nagyobb annál, amelyet a pósta- és távirtda, a jelenlegi meg nem felelő helyiségekért fizet.

— **Tíz éves jubileum.** Szép ünnepélyt rendezett az ipartestület előjárósága mult hétfőn saját helyiségében abból az alkalomból, hogy Pohl Károly, a testület titkára, az napon töltötte be működésének 10-ik évét. — Ez alkalommal nagy számu és előkelő közönség gyűlt össze, hogy részes legyen az ünnepelésben. Pohl Károlyt egy küldöttség hívta meg az ünnepélyre, kinek megjelenése alkalmával viharos éljenzésbe tört ki a közönség. Azután Wüstner Henrik meleg szavakban esetele Pohl Károly érdemeit. Utána pedig Farmathy István az ipartestület elnöke üdvözölte a titkárt s értékes emléktárgyat — egy ezüst tollat nyújtott át az ünnepeltnek. E közben megkezdődött a vacsora, mely alatt dr. Hédervári Ernő, Csepreghy Pál és Abaffy Jenő mondtak lelkes felköszöntőket. Vacsora után megjelent a „Katholikus legényegylet” dalárdája valamint a „Kereskedő és iparos ifjak önművelődési körének” dalárdája s az est folyamán fölváltva, a legszebb dalokat énekelte. A társaság a legjobb hangulat mellett csak éjfél után oszlott szét. Mi részünkről e helyen is a legjobb kívánatainkat tolmácsoljuk a derék titkárnak.

— **Táncvizgalom.** Az „Ujpesti szobafestő-, mázoló-, fényező-, aranyozó- és czimfestő-segédék” f. é. július hó 26-án (szombaton) a „Nemzeti” kávéház összes helyiségeiben a szakegylet munkanélküli segélypénztár-alap javára műkedvelői színielőadással egybekötött táncvizgalmat rendeznek. Színpadra kerül ez alkalommal „A cigány” népszimnő. Kezdeté pont 1/8 órakor. Bérleti-díj: Személyjegy 60 fill. Családjegy 1

kor. 20 fillér (1 ur 2 hölgy). Tekintettel a jótékony célra felülfizetések köszönttel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Az ágost. hitv. evang. pestmegyei esperesség** báró *Podmaniczky Gyula* esper. felügyelő és *Török Józset* főesperes tarselnöklése mellet f. hó 22—23-án a budapesti Deák-téri evang. gymnasium disztermében tartotta ez évi rendes közgyűlését. E közgyűlésén az *ujpesti* ágost. hitv. evangélikus egyházat lapunk fel. szerkesztője *Brankovics György* egyháztanácsi főjegyző és *Lenkey Márton* egyháztanácsos képviselték.

— **Nyári mulatság.** A „*Korona Takaréks- és Előleg-Asztaltársaság*” f. évi augusztus hó 3-án vasárnap, Vass István vendéglőjében (Ujpest, Lőrincz-utca 107. szám.) tombola-, világposta- és tánczezel, egybekötött nyári mulatságot rendez. Kezdeté d. u. 4 órákor. A tombola főnyereményei: 1. díj: egy élő bárány, 2. díj: egy élő liba, 3. díj: 10 darab szivar. Azon hölgy, ki a legtöbb levelező-lapot kapja és a ki a legtöbbet eladja, egy-egy értékes emléktárgyat kap. Jó zenéről gondoskodva van. Személy-jegy 40 fill. Család-jegy (1 ur, 2 hölgy) 1 kor. Izletes konyha, jó italok és pontos kiszolgálás. A mulatság kedvezőtlen idő esetén is megtartatik.

— **Az „Ujpesti Ifjak Társasköre”** f. hó 31-én d. u. 8 órákor saját helyiségében (Mercur kávéház Árpád-ut 40. sz.) Petőfi ünnepélyt, f. hó 26-án pedig rk. választmányi ülést tart, melyre a tagokat ezuttal is meghívja az elnökség.

— **Sertésvész Rákospalotán.** A ragadós állati betegségek közül a sertésvész Rákospalotán 14 udvarban fordult elő a f. é. július 18-ki állategészségügyi kimutatás szerint.

— **Hangverseny — Karikásnál.** Folyó hó 26-án, szombaton és 27-én vasárnap este a „Karikás” nagyvendéglőben (Ujpest, községi palota) nagy hangverseny lesz melyben Svajeci utazásuk előtt: Kolker Géza, országos hírű tilinkos, Zsoldosy Irén, hege-

dű-Fehér Imre, esello-művészek működnek közre. A hangverseny műsora: 1. Polonaise. Wieniavszky-tól. 2. Rákóczi keserve. Káldy-tól. 3. Karnevalle de Venecia. Paganini-tól. 4. Kurucz dalegyveleg. Káldy-tól. 5. Adagio. Bethoven-től. 6. Romance. Popovics-tól. 7. Kolndre. Sulzer-től. 8. Opera-egyveleg. Mascagni-tól. 9. Magyar-rapsodia. Sarasate-től. 10. Keringő egyveleg, Strausz-tól. 11. Repülj feesköm. Reményi-től.

— **Pályázat.** A ráczkevei járás főszolgabírája Rudinszky, pályázatot hirdet az üresedésbe jött *Tököl községi orvosi állásra*. A pályázatok f. é. július 28-ig nyújtandók be. Javadalmazás évi 1200 K, szabad lakás, halottkémlési díjak, stb. A választás július 30-án ejtetik meg. — Dr. *Heyder* a gödöllői járás t. főszolgabírája, a *gödöllői községi jegyzői állásra* hirdet pályázatot. A pályázati kérvények július 30-ig nyújtandók be. Javadalmazás évi 2000 K fizetés, 600 K lakbér, stb. A választás július 31-én fog megtartatni.

SPORT.

Lóversenyprogramm.

Vasárnap *Karlsbadban* befejezték a versenyeket és szerda óta már a *tátra-lomnici* pálya gyepén futnak a lovak. Lomnicon e hónap 27-ig tartanak a versenyek és ugyanakkor megkezdődnek *Köttingbrumban*, ahol az utolsó futtatások augusztus 10-én lesznek. A *fővárosban* augusztus 15-én lesz az első lóverseny, amelyet nagy érdeklődéssel várnak a sportsmanek és az amatőrök egyaránt. A versenyek összesen tizenegy napon át, egészen augusztus utolsó napjáig tartanak. Az egyes versenynapok: augusztus 15., 17., 18., 20., 21., 23., 24., 26., 28., 30. és 31. Szeptember elején *Alagon*; azután Bécsben, Pozsonyban, Szabadkán, Nagyváradon, Marosvásárhelyen, majd ismét Budapesten és legutoljára Szatmáron lesznek lóversenyek. Ezzel aztán befejeződik az őszi futtató-szezon is.

968. végrh. sz. 1902.

Árverési hirdetemény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujpesti kir. járásbíró-ságnak 1902. évi V. 1036/2 sz. végzése folytán **dr. Eröss Zsigmond** ügyvéd által képviselt **Wadlsteiner S.** felperes részére özv. **Bárános Józsefné és társai** alperes ellen 277 kor. 29 fillér követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 754 koronára becsült ingóságokra az ujpesti kir. járásbíró-ság V. fenti sz. végzésével a további eljárás elreendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Ujpest, István-tér, Római kath. egyh. épületében** leendő megtartása határidőül 1902-ik évi augusztus hó 5 napján délelőtt 10 órája kitűzetik a mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne halasztsák.

Kelt Ujpesten, 1902. évi július hó 18-ik napján.

Kiss Gyula
kir. bírósági végrehajtó.

Árpád-ut 4. sz. házban
üzlethelyiségek lakással s
még kisebb-nagyobb laká-
sok azonnal is kiadók.

FUCHS ANTAL ÉS JÓZSEF

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hirlapokat és műveket minden nyelvben, körleveleket, táblázatokat, esketésre, gyűlésre és egyéb meghívókat, gyászjelentéseket, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványokat, szállítóleveleket, falragaszokat, vonalzott üzleti könyveket, folyóiratokat stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.